

Deze pagina is overgezet naar een nieuw softwaresysteem en kan in de laatste versie tijdelijk worden bekeken en verder worden bewerkt op:

https://christipedia.miraheze.org/wi...atholieke_Kerk

De **Rooms-Katholieke Kerk** (RKK), ook kortweg *Katholieke Kerk* genoemd, is het grootste kerkgenootschap binnen de christenheid. Eind 2008 waren er in wereld 1,16 miljard rooms-katholieken^[1]. De RKK beroept zich op de Bijbel, maar ook op de Traditie en het leergezag van Rome.

De landen waar de meeste katholieken wonen zijn Brazilië en Mexico (stand 2016). In Nederland zijn ruim 4,2 miljoen katholieken (2010). Van hen is ongeveer 6 procent actief als vrijwilliger in de kerk (2010). In Nederland gaat zo'n 7 procent van de katholieken met grote regelmaat naar de kerk (2010). Met Kerstmis en Pasen gaan er meer^[7].

Mariaverering. In de leer neemt Maria, de moeder van Jezus Christus, een zeer vooraanstaande plaats in. De bijzondere verering van Maria is kenmerkend voor de rooms-katholieke leer en praktijk. Ze zou in haar aardse leven altijd maagd zijn gebleven en geen andere kinderen dan haar zoon Jezus hebben gehad. Ze wordt onder meer 'de moeder van God', 'moeder van God de Zoon', 'bruid van de Heilige Geest', de 'Koningin van de hemel', 'toevlucht van de zondaars', "Medeverlosseres" en 'moeder van de kerk' genoemd^[3]. Ze heeft de rol van middelares gekregen, tot wie dikwijls wordt gebeden. Zie verder bij het artikel [Mariaverering](#).

Heiligenverering. De verering van zogenoemde heiligen neemt in de kerk een prominente plaats in. Het kerkelijk jaar heeft vele dagen gewijd aan de gedachtenis van deze of gene heilige. Zo is er een feestdag van de heilige Franciscus van Sales, die patroonheilige van de katholieke journalistiek is. Tot de heiligen wordt ook gebeden. Op 9 mei 2013 bijvoorbeeld deelde de presentatrice van de roomskatholieke omroep Radio Maria mee dat men negen dagen lang tot "Sint Jozef" (Sint = heilige) had gebeden.

Ook de verering van overblijfselen en voorwerpen ([relikwiën](#)) neemt in de Rooms-Katholieke Kerk een plaats in.

Priesters en kloosterlingen moeten ongehuwd blijven ([celibaatsplicht](#)). Geen enkele andere kerk in de geschiedenis heeft van alle 'geestelijken' gevraagd dat ze celibatair leven.

De kerk scheldt boete voor beleden zonden kwijt door een [aflaat](#).

De leider van de Rooms-Katholieke Kerk is de bisschop van Rome en wordt **paus** genoemd. Hij is tevens staatshoofd van Vaticaanstad. De officiële titel van de paus is *Pontifex Maximus* (=Grootste Bruggenbouwer). Daarnaast wordt hij *Heilige Vader* genoemd^[5]. Een paus regeert doorgaans tot zijn dood.

De paus wordt **gekozen** door kardinalen die daarvoor uit de hele wereld in Rome bijeenkomen achter gesloten deuren. Kardinalen zijn 'geestelijken' die op de paus na de hoogste rang in de Rooms-Katholieke Kerk bekleden. Voor de verkiezing van een nieuwe paus gaan ze 'in conclaaf' - van Lat. *cum clave* = 'met de sleutel', daar de stemming achter gesloten deuren plaatsheeft. De kardinalen van het conclaaf mogen niet ouder dan 80 jaar zijn. In 2013 namen ruim 100 stemgerechtigde kardinalen aan de verkiezing deel.

Gewoonlijk wordt de nieuwe paus uit hun midden gekozen. Hij moet minstens tweederde van de stemmen krijgen. Kanshebbers op het pausschap worden 'pausbaar' (*papabile*, meervoud *papabili*) genoemd. Het conclaaf van kardinalen kan uren tot zelfs jaren duren (zie paragraaf *Geschiedenis* verderop).

In zijn bestuur van de kerk wordt de paus bijgestaan door de **Bisschoppensynode**, die (anno 2009) uit 250 'synodevaders' bestaat.

Nederland en België zijn elk een kerkprovincie. In de **Nederlandse**

kerkprovincie gaan 300.000 rooms-katholieke gelovigen regelmatig in het weekeinde naar de kerk (2009). Deze kerkprovincie omvat zeven bisdommen: Utrecht, Groningen-Leeuwarden, Haarlem-Amsterdam, Rotterdam, Den Bosch, Breda en Roermond. Een **bisdom** (of diocese) is het ambtsgebied van een bisschop. Het belangrijkste bisdom heet een *aartsbisdom* en de bisschop heet *aartsbisschop*. Het aartsbisdom in Nederland is het bisdom Utrecht. Het qua aantal gelovigen grootste bisdom is dat van Den Bosch.

Een bisdom omvat parochies met aan het hoofd een pastoor. Een **pastoor** (van Lat. *pastor* = herder) is een priester die door de bisschop benoemd werd als verantwoordelijke van een parochie. De gelovigen die aan de herderlijke zorg van de pastoor zijn toevertrouwd vormen een **parochie**. De parochie wordt bestuurd door het **parochiebestuur** (kerkbestuur) en bestaat uit de pastoor (voorzitter) en leken die door de bisschop zijn benoemd. De pastoor kan worden bijgestaan door een **kapelaan** (in Nederland) of **onderpastoor** (in Vlaanderen); ook genoemd *parochievicaris*.

Meerdere parochies kunnen een **dekenaat** (of decanaat) vormen met aan het hoofd een deken. Het doel is voornamelijk het bundelen van werkzaamheden ten behoeve van de herderlijke zorg. De **deken** is een priester van het bisdom en is benoemd door de bisschop.

Jong Katholiek, dat is de afdeling Jeugd en Jongeren van de Nederlandse kerkprovincie, organiseert jaarlijks de **Katholieke Jongerendag**, een ontmoetingsdag voor rooms-katholieke jongeren van 12 t/m 30 jaar. In 2008 trok de Jongerendag ruim 2000 bezoekers.

De **Raad voor de Eenheid onder Christenen** is het orgaan binnen de Rooms-Katholieke Kerk dat zich met de oecumene bezighoudt.

De **Congregatie voor de Geloofsleer** is de instantie binnen het Vaticaan die waakt over de zuiverheid van het rooms-katholieke geloof.

Het Vaticaan brengt **nieuws** via Radio Vaticaan, Vaticaan Televisie, het Vaticaanse nieuwsblad *L'Osservatore Romano*, een persbureau en *Fides*, een agentschap voor nieuws over zending.

Elk jaar houdt de paus met **Pasen** een paastoespraak en spreekt hij de paaszegen *Urbi et Orbi* uit. Het volgende nieuwsbericht gewaagt hiervan:

Zoals elk jaar met Pasen heeft paus Benedictus XVI zondag vanaf het balkon van de Sint-Pieterbasiliek in Rome de zegen urbi et orbi uitgesproken. Daarvoor had hij zich in zijn paastoespraak onder meer uitgesproken tegen geweld en voor diplomatie en dialoog in Libië. Urbi et orbi (Latijn voor: voor de stad en de wereld) staat voor de stad Rome en de omliggende wereld. De pausen leggen met deze formule de nadruk op hun leiderschap van de wereldkerk. Tienduizenden belangstellenden waren getuige van de ceremonie op het Sint-Pietersplein in Vaticaanstad. De 84-jarige Benedictus XVI bad voor de bevolking in het Midden-Oosten. Hij sprak de hoop uit dat de „menselijke waardigheid“ het in deze regio „zal winnen van de duisternis van verdeeldheid“. In nagenoeg vlekkeloos Nederlands bedankte de in Duitsland geboren paus zoals gebruikelijk ook voor de bloemen uit Nederland.

(Bron: Radio Nederland Wereldomroep, nieuwsbericht van 24 april 2011)

Op de Derde Zondag van de Advent zegent de Paus traditiegetrouw de beeldjes van het Kindje Jezus in de kerststal^[4]. De beeldjes worden met een Italiaans woord **Bambinelli** genoemd.

Op **ethisch** terrein neemt de Rooms-Katholieke Kerk traditionele en Schriftmatige standpunten in. Het huwelijk zij voorbehouden aan een man en een vrouw; de kerk wijst het homohuwelijk af. Overspel, echtscheiding en abortus zijn een kwaad.

In verscheidene landen wordt de kerk geplaagd door schandalen van **seksueel misbruik** van kinderen door priesters en andere rooms-katholieke geestelijken. De kerk is in onder meer Nederland, de Verenigde Staten, Ierland en België in de afgelopen jaren - we schrijven 2012 - geconfronteerd met talrijke misbruikschandalen. In de afgelopen decennia (tot 2011) konden in Nederlandse rooms-katholieke instellingen als gevolg van falend toezicht naar schatting tussen 10 en 20 duizend kinderen worden misbruikt.

Haarlemse pastoor verdacht van misbruik

Een Haarlemse pastoor wordt verdacht van seksueel misbruik van jonge meisjes. Bij een landelijke stichting voor slachtoffers van misbruik binnen de kerk zijn zeker 20 meldingen binnengekomen over de pastoor. Het misbruik werd volgens het Haarlems Dagblad al in 1996 gemeld aan de toenmalige bisschop, maar daar lijkt niets mee te zijn gedaan. De pastoor heeft onder meer gewerkt in Heemstede

en Haarlem. Hij organiseerde ook uitjes voor kinderen naar Texel. De stichting van slachtoffers is nog op zoek naar meer getuigen.

Bron: Radio Nederland Wereldomroep, nieuwsbericht 4 febr. 2012

Om het schandaal van seksueel misbruik te *verhullen*, bleven aandacht voor slachtoffers en een toereikende maatregelen uit. De kerk sloot de gelederen, plaatste daders over en cultiveerde een taboe op seksualiteit. Een minderjarige die binnen een katholieke instelling verbleef, had twee keer zo veel kans had om misbruikt te worden als het landelijk gemiddelde van 1 op de 10. Onderzoek^[2] heeft ruim 800 daders geïdentificeerd. Nederland reageerde geschokt op de omvang van het schandaal^[6].

Naar aanleiding van de misbruikschandalen heeft de kerk maatregelen genomen om het misbruik te bestrijden.

In andere (niet-roomskatholieke) instituten met mannelijke medewerkers komt seksueel misbruik onder niet-celibataire mannen verhoudingsgewijs echter veel vaker voor, zie artikel [Seksueel misbruik](#).

Beoordeling

Dat de Rooms-Katholieke Kerk zich niet alleen op de Bijbel beroept, maar ook op de **Traditie** en het **leerzag van Rome**, is dé oorzaak van leerstellige geschillen met niet-Roomse gelovigen. De protestanten beriepen zich op de Schrift alleen ('sola scriptura') en wezen op grond van de Schrift allerlei onbijbelse leringen en praktijken, zoals aflat en heiligenverering, af. Dat de menselijke traditie ('de overlevering der ouden') het woord van God krachteloos kan maken, weten we al uit de evangelieën.

De verering van **Maria** is een betreuenswaardige vorm van afgoderij. Er is geen bijbelse grond voor de gedachte dat zij altijd maagd is gebleven en geen andere kinderen dan haar zoon Jezus heeft gehad. Maria kan evenmin op bijbelse gronden 'de moeder van God' en de 'Koningin van de hemel' genoemd worden. Ook kan haar niet de rol van middelares worden verleend, Jezus Christus alleen is de Middelaar. Niet Maria, maar Christus is de toevlucht van de zondaars. Zie verder bij [Mariaverering](#).

Het bidden tot (vragen van) overleden **heiligen** (Maria, "Sint Jozef", "Sint Petrus" enz.) is een vorm van de doden zoeken of vragen. Dit vragen van ontslapen heiligen wordt nergens in de Schrift geleerd. Het wordt de Israëlieten zelfs verboden in Deut. 18:10-11: "*Onder u zal niet gevonden worden ... die de doden vraagt.*" (SV). Toen koning Saul, ongehoorzaam aan dit gebod, door bemiddeling van een medium de overleden profeet Samuël zocht, antwoordde deze "*Waarom stoort u mij door mij op te roepen?*" (1 Sam. 28:15, Willibrord-95 vertaling). De enige gestorvene die we mogen aanroepen is de Verrezene, die uit de doden is opgestaan en leeft tot in eeuwigheid. Verschijnend aan Johannes, zei Hij: "*Ik ben dood geweest, en zie, Ik ben levend tot in alle eeuwigheid*" (Opb. 1:18).

De verering van overblijfselen en voorwerpen van zogenoemde heiligen is eveneens, in het licht van Gods Woord, als misstand aan te merken (zie artikel [Relikwie](#)).

De verplichting voor priesters en kloosterlingen om ongehuwd te blijven (**celibaatsplicht**) druist in tegen de gezonde leer van de Bijbel (zie artikel [Celibaat](#)).

De officiële pauselijke titel **Pontifex Maximus** (=Grootste Bruggenbouwer) is niet op zijn plaats, omdat de Heer Jezus de Grootste Bruggenbouwer is. Hij bouwde immers de brug tussen God en de in de zonde

gevallen mens. Hij is dé Middelaar tussen God en mensen. Geen paus, Maria of Petrus kan die rol vervullen. Ook de naam **Heilige Vader** komt niet toe aan een mens, maar alleen aan God de Vader. De Heer Jezus zei:

Mt 23:9 En noemt niemand uw vader op de aarde, want een is uw Vader: de Hemelse.

Geschiedenis

Enkele notities om te beginnen:

1268: Conclaf voor de verkiezing van een nieuwe paus vangt aan. Dit conclaf duurt bijna 3 jaar en bracht Paus Gregorius X voort.

1415: Paus Gregorius XII treedt af.

1503: Paus Julius II treedt aan. Zijn verkiezing gebeurde binnen enkele uren, volgens zijn tegenstanders omdat hij de kardinalen had omgekocht.

1522: Een Nederlander wordt paus: Adrianus VI (1522-1523).

1962-1965: Tweede Vaticaans Concilie.

1970: Paus Paulus VI legt vast dat alleen kardinalen jonger dan 80 jaar in conclaf mogen gaan om een paus te kiezen.

1973: Paus Paulus VI bepaalt dat er hooguit 120 kardinalen aan het conclaf, de besloten verkiezingsbijeenkomst voor een nieuwe paus, mogen deelnemen.

1978: in oktober wordt de Pool Karol Wojtyla tot nieuwe paus gekozen: Johannes Paulus II.

1988: de ultraconservatieve groepering Pius X, die tegen de hervormingen van het Tweede Vaticaans Concilie uit de jaren '60 is, wordt uit de kerk gezet, nadat de oprichter zonder toestemming van de paus vier bisschoppen had gewijd.

2005: In april wordt de Duitse kardinaal Joseph Ratzingerin de nieuwe paus: Benedictus XVI. Hij wordt in twee dagen gekozen.

2008: In dit jaar neemt het aantal rooms-katholieken in de wereld toe met 1,7 procent. De aanwas vindt plaats in Afrika en Azië, doch in het rest van de wereld neemt het aantal rooms-katholieken af.

2009: in januari 2009 heft de paus de excommunicatie van de vier bisschoppen van Pius X op.

2013: In februari treedt Benedictus XVI als paus af, omdat zijn krachten afnemen. Hij is de eerste paus sinds Gregorius XII in 1415 die aftreedt.

Meer informatie

- Informatie door rooms-katholieken voor onderwijs over de Rooms-katholieke kerk en het Rooms-katholieke geloof en leven biedt VenstersOpKatholiekGeloven.nl
- Officiële website van het Vaticaan: www.vatican.va
- Over bisdom(men), zie artikel [Bisdom](#) op Wikipedia.nl
- Over de pastoor, zie artikel [Pastoor](#) op Wikipedia.nl
- Over de parochie, zie artikel [Parochie](#) op Wikipedia.nl
- Over het dekenaat, zie artikel [Dekenaat](#) op Wikipedia.nl

Bronnen

Onder meer:

- artikel [Bisdom](#) op Wikipedia
- artikel [Pastoor](#) op Wikipedia.nl
- artikel [Parochie](#) op Wikipedia.nl
- artikel [Dekenaat](#) op Wikipedia.nl
- foto Sint Pietersbasiliek te Rome: publiek domein.

Voetnoten

[1. ?](#) Nieuwsartikel [Wereldwijd meer moslims dan katholieken](#) op RefDag.nl, 19 aug. 2009

[2. ?](#) Het onderzoek is op verzoek van de rooms-katholieke kerk in Nederland gedaan door de commissie Deetman. Deetman kreeg alle vrijheid en medewerking van de kerk. De conclusies van het onderzoek werden in december 2011 gepubliceerd.

[3. ?](#) Zie voor meer Maria-titels, [litaniën van Maria](#) op Users.telenet.be/katholieke-informatie

[4. ?](#) Nieuwsartikel [Paus zegent Kindjes Jezus](#) op KatholiekNederland.nl dd. 13 dec. 2009

[5. ?](#) Op de Rooms-Katholieke zender Radio Maria noemde de presentator in april 2011 de paus "onze vader", in de zin van "de vader van de kerk".

[6. ?](#) Bron: Radio Nederland Wereldomroep, nieuwsbericht 16 dec. 2011.

[7. ?](#) Bron: [Ontkerkelijking in Oosterhout sneller dan elders](#), nieuwsartikel op Rorate.com, 31 okt. 2010

[8. ?](#) Het telt volgens bisschop De Korte een miljoen gelovigen (anno 2016).